

CHRISTIAN II'S ROLLEMODELLER

Baggrunden for Christian II's invitation til de hollandske bønder har været omdiskuteret blandt historikere. Kunne disse migranter bringe særlige dyrkningsteknikker til Danmark, eller var de kongens rollemodeller for en handelsklasse?

Hollænderne havde ry for at være dygtige landmænd. Allerede i 1596 skrev historikeren Arild Huitfeldt, at deres tilstedeværelse skyldtes, at *"det Folk særlig ved at omgaaes med Smør, Ost, Rødder, Løg og Hauger at anrette og Vildgaasefang"*.

Baggrunden for denne opfattelse var hollændernes privilegiebrev fra 1547, hvor de blev pålagt at forsyne Københavns Slot med rødder og løg nok til bespisning. Men det var jo ikke Christian III, men derimod Christian II, som i 1521 fik hollænderne til Danmark, og han nævnte ikke grøntsager til hoffet.

*Hollænderne var kendt for at være gode til at dyrke grøntsager, men den egentlige årsag til at hente hollændere til Danmark er omdiskuteret blandt historikere.
Foto: Museum Amager.*

Holland som idealstat

Christian II var upopulær blandt landets adelige og gejstlige, fordi han forsøgte at reformere det danske samfund. De love, han indførte, indskrænkede adelens indflydelse og fjernede en del af de gejstliges præstige.

Inspiration til disse reformer fik Christian II blandt andet fra Holland. Han betalte bl.a. en købmand, Pompejus Ecco, for at afskrive hollandske lovbøger. Målet med Christian II's reformer var at skabe en stærk købmansklasser og gøre Norden til et økonomisk magtcentrum, meget lig det senere hollandske købmansimperium.

Hollænderbyen som reklame for Christian II's reformpolitik?

Vi kender ikke Christian II's overvejelser vedrørende hans invitation til hollænderne om at komme til Danmark eller formålet med at give privilegerede forhold til de tilrejsende bønder.

Det er dog sandsynligt, at han ønskede, at hollænderne skulle udgøre en selvstændig folkelig støtte i hans reformarbejde. Ved at give de hollandske indvandrere de bedste vilkår, sikrede Christian II sig, at de kunne fremstå som eksempler på fordelene ved den hollandske model og som eksempel på den velstand for hele landet, ja hele Norden, som han håbede reformerne ville give.

Christian II's hollandske kvinder

Historikere har også gentagne gange fremhævet, at Christian II's tilknytning til Holland også hang sammen med de kvinder, han omgav sig med. Christian II's dronning Elizabeth (Isabella), hans elskerinde Dyveke og ikke mindst dennes mor, Sigbrit, havde alle rødder i Holland.

Især Mor Sigbrit, som hun blev kaldt, fik stor indflydelse på Christian II's politik. Hun fungerede som hans allervigtigste politiske rådgiver. Hun var selv en dygtig handelskvinde, og hendes stilling som kvindelig rådgiver for kongen var helt usædvanlig i samtiden, hvor en kvinde traditionelt ingen indflydelse havde

hverken i offentlige anliggender eller over sit liv. Af samme grund var Mor Sigbrit temmelig forhadet, ikke mindst blandt adelen.

Historiens gang

Hvad enten invitationen af de hollandske bønder var en del af et politisk magtspil, en personlig fascination eller et forsøg på at bringe ny viden til Danmark, så må Christian II's personlige planer vist siges at være faldt til jorden, da han blev sat af tronen allerede i 1523

Hans efterfølger, Frederik I, ønskede i samråd med Rigsrådet ikke hollændernes tilstedeværelse, men det endte dog med, at de blev tildelt Store Magleby på den sydlige del af Amager, og i 1547 blev denne ret stadfæstet af kong Christian III.